

Δελτίο Τύπου

Η οικο-καινοτομία στην Ελλάδα

Ιούνιος 2010 – Στο πλαίσιο του έργου MEDOSSIC υλοποιήθηκε μια συγκριτική ανάλυση μεταξύ 7 χωρών της Μεσογείου σχετικά με το περιφερειακό σύστημα οικο-καινοτομίας που διαθέτουν. Η συγκριτική ανάλυση βασίστηκε στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης όπως υλοποιήθηκε από τους φορείς-εταίρους που εμπλέκονται στο έργο MEDOSSIC. Τα αποτελέσματα αυτής της συγκριτικής ανάλυσης αποδεικνύουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των περιφερειών κ των χωρών – εταιρών. Διαφορές που σχετίζονται με την έκταση, τον πληθυσμό, την ιστορία, τον πολιτισμό, αλλά και το βαθμό ανάπτυξης και το ποσοστό του ΑΕΠ που αντιστοιχεί σε δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη. Η συγκριτική ανάλυση αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών αλλά και για την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας στην περιοχή της Μεσογείου, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην αποφυγή επανάληψης λαθών και στη μεταφορά καλών πρακτικών. Η συγκριτική ανάλυση έχει δημοσιευτεί στην αγγλική γλώσσα, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.medossic.eu/innovation/countries-comparison>.

Οι εταίροι του έργου MEDOSSIC (Σλοβενία, Ελλάδα, Κύπρο, Ιταλία, Ισπανία, Κροατία και Μαυροβούνιο) έχουν εκπονήσει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στα περιφερειακά συστήματα οικολογικής καινοτομίας και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα σε κάθε περιφέρεια - εταίρο. Το ίδρυμα Jožef Stefan από τη Σλοβενία, ανέλαβε να συντάξει την συγκριτική ανάλυση μεταξύ των περιφερειών – εταιρών του προγράμματος, με υλικό από τις παραπάνω αναλύσεις, τα στατιστικά δεδομένα και τις πληροφορίες που είχε στη διάθεση του από τους εταίρους. Το σημαντικότερο συμπέρασμα που προέκυψε από την συγκριτική ανάλυση είναι το πόσο πολύ συνυφασμένα είναι τα οικολογικά ζητήματα με την δυνατότητα διασφάλισης της αιφόρου ανάπτυξης σε μια περιοχή, καθώς και η σημασία που έχει η καινοτομία σε όλες τις περιφέρειες. Παρόλα αυτά, σε όλες τις περιφέρειες εντοπίστηκε ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικής και αυτής καθαυτής της εφαρμογής της στρατηγικής σε περιφερειακό επίπεδο. Ειδικότερα, αυτό το χάσμα διαπιστώνεται από τα ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα χρηματοδότησης της Έρευνας και Ανάπτυξης, δραστηριότητα η οποία όπως φαίνεται είναι υψηλής σημασίας για την ενθάρρυνση της οικο-καινοτομίας. Από αυτή την άποψη, οι ποιο επιτυχημένες περιοχές είναι αυτή της Φεράρα-Ραβένα και η Περιφέρεια Μάρκε στην Ιταλία, ενώ ανάμεσα στις μικρότερες Περιφέρειες, αυτές που εμφανίζεται να έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο όσον αφορά τους πόρους που διατίθενται για Έρευνα και Ανάπτυξη είναι η Κύπρος και η νοτιο-ανατολική Σλοβενία.

Ενιαία Στρατηγική, διαφορετική πραγμάτωση

Παρά την σημαντική ευαισθητοποίηση ως προς την ανάγκη στροφής όλων των χωρών της Μεσογείου προς μια πράσινη ανταγωνιστική οικονομία, η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων, των έργων και των λοιπών δραστηριοτήτων στον τομέα της οικο-καινοτομίας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των περιφερειών. Ταυτόχρονα, σε ορισμένες χώρες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων εθνικών και περιφερειακών αρχών και από τον ρόλο που παίζουν οι Περιφέρειες στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής, καθώς το επίπεδο εμπλοκής τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για θέματα εθνικής σημασίας διαφέρει σημαντικά. Το μεγαλύτερο πρόβλημα φαίνεται ότι είναι η έλλειψη συντονισμού των δράσεων που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες θα μπορούσαν να ενσωματώνουν τα θέματα οικολογίας σε κάθε καινοτόμο προϊόν ή υπηρεσία. Γενικά, σε εθνικό επίπεδο, πολλοί διαφορετικοί Οργανισμοί εμπλέκονται ταυτόχρονα στην διαμόρφωση πολιτικής

για κάθε έναν από τους παραγωγικούς τομείς της τοπικής οικονομίας χωριστά, με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να επικρατεί μια αξιοσημείωτη αδυναμία σύνδεσης και συνεργασίας μεταξύ αυτών των Οργανισμών. Ειδικότερα, όσον αφορά στην προώθηση συνεργειών μεταξύ των δυο διαφορετικών κλάδων (Ερευνητικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων) η Ισπανία, φαίνεται να είναι περισσότερο αποτελεσματική και αυτό προκύπτει από τα σπουδαία επιτεύγματα που εμφανίζει στον κλάδο της οικο-καινοτομίας. Το δεύτερο σημαντικότερο πρόβλημα το οποίο είναι εμφανές σε κάποιες από τις περιφέρειες-εταίρους (πχ. Σλοβενία, Ιταλία και έως ένα βαθμό στην Ισπανία), είναι ο κατακερματισμός των οργανωτικών δομών των αρμόδιων φορέων γεγονός που οδηγεί στην μη ορθολογική διαχείριση εξατομικευμένων προβλημάτων, ενώ το ίδιο συμβαίνει όσον αφορά στις διαδικασίες σχεδιασμού και επίλυσης προβλημάτων. Για παράδειγμα, η πλειοψηφία των χωρών MEDOSSIC δεν έχουν εγκαθιδρύσει ένα κεντρικό σύστημα καταγραφής των οικο-καινοτομιών τους, ούτε διαθέτουν μια στατιστική βάση δεδομένων αναφορικά με τον αριθμό των επιχειρήσεων που καινοτομούν, τον κλάδο στον οποίο ανήκουν, κ.τλ..

Κρήτη

Στην Κρήτη, ένας από τους φορείς που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή της οικολογικής καινοτομίας είναι ο Οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης (ΟΑΝΑΚ). Στόχος του Οργανισμού είναι η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και η εφαρμογή και αξιοποίηση σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (βλ. Μονάδες Επεξεργασίας Υγρών Αποβλήτων με Φυσικά Συστήματα, εφαρμογές GIS, κλπ.). Μέσα από τη συμμετοχή του στο έργο MEDOSSIC, ο ΟΑΝΑΚ επιδιώκει την ενίσχυση της ικανότητας των φορέων της Κρήτης για παραγωγή οικο-καινοτομίας κ την αξιοποίηση των μεθόδων περιβαλλοντικής διαχείρισης σε όλους τους τομείς και από όλους τους κλάδους της τοπικής οικονομίας. Σε εθνικό επίπεδο, το οργανόγραμμα του ελληνικού συστήματος καινοτομίας, διαμορφώνεται με τα Υπουργεία Ανάπτυξης, Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, το Υπουργείο Οικονομικών, Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης σε συνεργασία με το Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, την Επιτροπή της Βουλής για την Έρευνα και Ανάπτυξη και την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, να είναι στην κορυφή της ιεραρχικής πυραμίδας, υποστηριζόμενα από τις Γενικές και Ειδικές των Γραμματείες, εκ των οποίων πρωταρχικό ρόλο έχει η Γενική Γραμματεία Έρευνας κ Τεχνολογίας, ΓΓΕΤ. Στην βάση της πυραμίδας βρίσκονται όλα τα Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας, το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων, το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, τα διάφορα Τεχνολογικά Πάρκα, καθώς και ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και τα διάφορα Επιμελητήρια της χώρας. Το εθνικό σύστημα καινοτομίας υποστηρίζουν επικουρικά, τα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, καθώς και το Υπουργείο Εσωτερικών, κάτω από το οποίο υπάγονται δημόσιοι Οργανισμοί - Περιφέρειες και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σε περιφερειακό επίπεδο, είναι κοινή διαπίστωση ότι η Κρήτη αποτελεί ένα κέντρο έρευνας και γνώσης με σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη της καινοτομίας και δη της οικο-καινοτομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε σύνολο 5 Ερευνητικών και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων που υπάρχουν στο νησί, λειτουργούν περισσότερα από 50 ερευνητικά εργαστήρια που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και με την παραγωγή περιβαλλοντικών τεχνολογιών και καθαρών μορφών ενέργειας. Ιδιαίτερα ελπιδοφόροι είναι επίσης και οι κλάδοι των βιολογικών προϊόντων και της καλλιέργειας αρωματικών φυτών, καθώς και οι κλάδοι της μεταποίησης (ιδιαίτερα όσον αφορά τρόφιμα και ποτά), αλλά και των κατασκευών. Αρκεί να σκεφτούμε πόσο πολύ η σημερινή οικοδομική δραστηριότητα στο νησί απέχει από τις αρχές της βιοκλιματικής κατασκευής και της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων για να καταλάβουμε το μέγεθος των επενδύσεων, των ευκαιριών που δημιουργούνται αλλά και των αλλαγών που απαιτούνται για μια πιο πράσινη οικονομία στον τομέα των κατασκευών. Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική αυτή ερευνητική υποδομή και τη γεω-στρατηγική θέση του νησιού στη Μεσόγειο μπορούμε μάλιστα να πούμε ότι η Κρήτη θα μπορούσε

να παίζει πιλοτικό ρόλο τόσο στη διαδικασία παραγωγής όσο και στη διάχυση της οικο-καινοτομίας στην περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής. Ένα τέτοιο μεγάλο όραμα για την Κρήτη, απαιτεί κοινωνική και πολιτική συναίνεση και πάνω από όλα απαιτεί τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης στρατηγικής και τον σαφή διαχωρισμό ρόλων και αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ήτοι των Ερευνητικών Ιδρυμάτων, των Φορέων Δημόσιας Διοίκησης, των Οργανισμών Ανάπτυξης αλλά και των ίδιων των επιχειρήσεων και των εκπροσώπων τους όπως τα Επιμελητήρια, οι σύνδεσμοι παραγωγών, ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Κρήτης, κ.α..

Το μέλλον για όσους οικο-καινοτομούν

Η κρισιμότερη αναπτυξιακή πρόκληση για όλες τις περιφέρειες αποδεικνύεται ότι είναι η υλοποίηση δράσεων στους τομείς καθαρότερων τεχνολογιών για την παραγωγή ενέργειας, την προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακά φιλικότερων μέσων μετακίνησης καθώς και τη χρήση νέων τεχνολογιών για την αποδοτικότερη διαχείριση των υδάτων και την επεξεργασία υγρών αποβλήτων. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, υπάρχουν αξιοσημείωτες πρωτοβουλίες που κατευθύνονται στην υποστήριξη αυτών των κλάδων μέσα από τη διαμόρφωση συγκεκριμένων στρατηγικών καθώς και με την αύξηση των πόρων που διατίθενται για τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση τους. Ένα από τα πιο εμφανή παραδείγματα τέτοιων χρηματοδοτικών πρωτοβουλιών, είναι η πρόσκληση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υποβολή προτάσεων προς χρηματοδότηση από πρωτοπόρες επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναπτύξουν ένα νέο καινοτόμο προϊόν ή υπηρεσία και να τα διαθέσουν στην αγορά. Η πρόσκληση δημοσιεύτηκε τον Απρίλιο του 2010 και θα είναι ανοιχτή έως τις 9 Σεπτεμβρίου του 2010 αποδίδοντας πόρους σε οικο-καινοτόμες επιχειρηματικές δράσεις στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας (Competitiveness & Innovation Programm, CIP 2007-2013). Για την περίοδο 2008–2013, διατίθεται το ποσό των 200 εκατομμυρίων ευρώ.

Οι 10 φορείς – εταίροι του έργου MEDOSSIC είναι η Αναπτυξιακή Εταιρία της Περιφέρειας Inner-Karst, το Αναπτυξιακό Κέντρο του Korper και το Αναπτυξιακό Κέντρο του Novo Mesto από τη Σλοβενία, ο Οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης από την Ελλάδα, η Αναπτυξιακή Εταιρία Λάρνακας από την Κύπρο, το Επιστημονικό κ Τεχνολογικό Πάρκο TecnoMarche από την περιφέρεια Marche και η αναπτυξιακή εταιρία DELTA 2000 από την Emilia Romagna στην Ιταλία, η Επαρχιακή Διοίκηση της Μαλάγας από την Ισπανία, το Αναπτυξιακό κέντρο του Πορίν από την Κροατία και η Διεύθυνση Ανάπτυξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων από το Μαυροβούνιο. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος είναι 1.12εκ ευρώ ενώ το ποσό συγχρηματοδότησης που εγκρίθηκε από την ΕΕ φτάνει τα €905,579 ή αλλιώς το 80% των συνολικών δαπανών. Η συνολική διάρκεια του έργου είναι 2 χρόνια.

Περαιτέρω πληροφορίες:

Οργανισμός Ανάπτυξης Ανατολικής Κρήτης: medossic@oanak.gr , τηλ: 2810311316

Project MEDOSSIC is co-financed by the European Union, ERDF
"European Regional Development Fund", Programme MED.

